

از لابلای یادداشت ها و نیشته های روزمره ام

سیری بر نحوه و چگونگی سرپرستی سازمان ملل از مذاکرات ژنیو

راه حل های بن بست کنونی در کشور عزیز ما افغانستان
چگونگی دستیابی افغانستان به استقلالیت

تجزیه و تحلیل ابزارها و وسایل
اهمیت همکاری های منطقی
ستراتژی جامع خروج
بررسی الویت ها

درمدخل و بمثابه مقدمه، چنین آغاز سخن باید نمود که در وضعیت و شرایط کنونی، متأسفانه دیالوگ میان حاکمیت سیاسی کشور ما با "طالب"ها، بدلیل اینکه هر یک از طرفین منازعه، نسخه منحصر بفرد خودشان را بمنظور حل و فصل قضایای موجود در دست دارند، با بن بست مواجه گردیده است. کشور عزیز ما افغانستان تا زمانیکه از میدان رقابت های منطقی و جهانی به محل همکاری ها مبدل نگردد، آرامش و صلح و ثبات را شاهد نخواهد بود. بنابراین، ایالات متحده و هم پیماناناش در حال حاضر باید ستراتیژی جامع خروج قوت های نظامی شان را رویدست گیرند.

هفته قبل، در مسکوبه امید گشودن صفحه جدیدی در تاریخ کشور ما، کنفرانس صلح گشایش یافت. کنفرانس یادشده، بگو نه کلی بهدفع دستیابی به راهای حل و فصل قضایای کشور ما و عمدتن بمنظور فراهم آوری وزمین سازای مذاکرات بین الافغانی بخاطر ترویج پروسه مصالحه ملی در سرزمین رنج کشیده ما صورت گرفت. در کار کنفرانس یادشده، نماینده های شورای عالی صلح کشور و بتعداد پنج نفر بمثابه هیأت نمایندگی "طالب"ها شرکت ورزیدند. قابل یاددهانی پنداشته می شود که نماینده های شورای عالی صلح، بگونه کلی بهدفع دستیابی به راهای حل و فصل قضایای کشور ما و عمدتن بمنظور فراهم آوری زمین سازای مذاکرات با مخالفان مسلح شرکت ورزیدند. شورایی که نماینده های آن توسط حاکمیت سیاسی کشور بخاطر ایجاد تماس و تأمین ارتباط با "طالب"ها تعیین گردیده است. همچنان در کنفرانس یادشده، نماینده های با زیگران مهم منطقی چون پاکستان، چین، ایران و پنج جمهوری آسیای مرکزی حضور بهم رسانیدند، اما متأسفانه به موفقیت مهم و قابل لمسی در زمینه نایل نگردیدند.

دونالد ترامپ، رئیس جمهور ایالات متحده، طی ماه اگست سال قبل ستراتیژی جدید ایالات متحده در مورد کشور ما را به منظور دستیابی به نتیجه مثبت و بکارگیری ترکیبی از وسایل قدرت و استفاده از ابزارهای دیپلوماتیک، اقتصادی و نظامی ایالات متحده اعلام نمود. ستراتیژی متذکره در گام نخست شامل شدت بخشیدن به حملات و استقرار بیشترین تعداد قوت های نظامی، تشدید حملات هوایی بر مواضع مخالفان مسلح کشور ما، وارد نمودن ضربات به منابع مالی آنها و فشار بر پاکستان می باشد. این مسأله از هر لحاظی قابل توجه می باشد که به اصطلاح ستراتیژی افغانی تاحد زیادی به اهداف مورد نظر منتج نگردید. حاکمیت سیاسی کشور روز تاروز، اراضی و بخش های تحت تسلطش را یکی پی دیگری به مخالفان مسلح واگذار می نماید. مطابق گزارش سال قبلی سربازرس بازسازی افغانستان، حاکمیت سیاسی کشور صرف بر ۵۷ درصد از سرزمین افغانستان تسلط داشته و اما مطابق گزارش های منابع اطلاع رسانی، در شرایط کنونی جنگجویان "طالب" بر بیشترین بخش هایی از اراضی کشور ما حاکمیت خویش را همچنان حفظ نموده اند. مطا

بق احصائیه ها و آمار و ارقام ارائه شده توسط ایالات متحده، اگر ده سال قبل در افغانستان تعداد مجموعی مخالفان مسلح به ۱۵ هزار تن تخمین می گردید، اما اکنون این رقم به تعداد ۶۰ هزار تن بالغ می گردد. تعداد تلفات اهالی ملکی کشور نیز روبهزونی نهاد. سازمان ملل گزارش داد که سال قبل تعداد تلفات ملکی در کشور به ۱۰ هزار تن بالغ می گردید. بدین ترتیب ایالات متحده با چالش جدی مواجه گردیده است و همین اکنون درگیرندادوم جنگ پرهزینه و طولانی مدت در تاریخ آن کشور می باشد.

در شرایط و اوضاع کنونی، ایالات متحده ظاهرن آغاز به درک و فهم دو واقعیت مهم در متن قضایای کشور ما نمود، اولن آنها باین امر متقاعد شده اند که تنها با استفاده از راه اندازی عملیات های نظامی و جنگی قادر به اداره و کنترل افغانستان و تأمین ثبات در کشور ما نمی گردند، این یکی و دوم هم اینکه آغاز به درک این واقعیت نمود که "طالب" ها بخش جدایی ناپذیر واقعیت های موجود محسوب می گردند. بدون توجه به آنها به مشکل بتوان به تأمین ثبات و ایجاد صلح و آرامش نایل گردید. بنابر همین ملحوظ دونالد ترامپ، خلی خلیزاد، دیپلمات امریکایی را بمنظور مصاحبه میان دولت افغانستان و "طالب" ها مؤظف نمود. دیپلمات نامبرده در طول مدت زمان چهار ماه، دوماثبه در دوحه با نماینده های "طالب" ها به بحث و گفتگو پرداخت، موصوف همچنان با سایر کشورهای ذیعلاقه به شمول مقام های رسمی حکومت وحدت ملی، پاکستان، امارات متحده عربی و عربستان در خصوص مسایل مربوط به افغانستان دیدار هایی داشت. اما باید متذکر گردید که از فعالیت های دیپلماتیک اینچنینی، نتیجه ملموسی حاصل نگردید. همچنان، گزار ش شده است که "طالب" ها خواهان خروج کامل قوت های نظامی خارجی از افغانستان شده و از مشروعیت بخشیدن به حکومت افغانستان نیز اجتناب ورزیدند.

طی سال های پسین، ابتکارات و طرح های بیشماری بمنظور دستیابی به صلح و ثبات پایدار در کشور مطرح بحث قرار داده شده است. طی سال ۱۳۸۹، در کشور شورای عالی صلح بمنظور انجام مذاکرات با طیف های مختلف و گونه گونه مخالفان سیاسی تأسیس گردید. پس از آن در سال ۱۳۹۲، قطر مطابق فرمایش ایالات متحده بمنظور تسریع عملیه صلح و مصالحه در دوحه به گشایش دفتر "طالب" ها همت گماشت. در ماه جدی سال ۱۳۹۷، گروه هماهنگی چهار جانبه شامل افغانستان، چین، پاکستان و ایالات متحده بمنظور تسهیل زمینه های مذاکرات و گفتگوهای صلح میان دولت افغانستان و "طالب" ها تأسیس گردید. اما متأسفانه پس از کشته شدن ملا اختر منصور رهبر "طالب" ها با استفاده از دستگاه کنترل را دیویی ایالات متحده در پاکستان، مذاکرات فوق در نیمه راه متوقف گردید.

اما روز سه شنبه، بتاریخ ۲۷ نوامبر سال روان، شاهد گشایش "کنفرانس ژنیو در مورد افغانستان" در کشور سوئیس بودیم، این نشست بین المللی به اشتراک وزرای ۶۱ کشور و تحت سرپرستی سازمان ملل به کارش آغاز نمود. چنانچه همه مطلع می باشند، در سازمان ملل این مسأله مورد تأیید قرار گرفت که مذاکرات و گفتگوهای نشست یاد شده، به جامعه جهانی این فرصت را میسر نمود تا همبستگی شان را با تلاش های مردم افغانستان که بمنظور دستیابی به صلح و سعادت صورت می گیرد، یکبار دیگر مورد تأیید و تأکید قرار دهند.

قابل یاد دهنانی می باشد که در کنار نماینده های رسمی دولت ها، سازمان های غیر دولتی و بین المللی و همچنان عده ای از کارشناسان نیز در کارکنفرانس شرکت ورزیده و در ختم، نشر اعلامیه مشترکی را در مورد لازمی و حتمی شمرده و بر آن تأکید بعمل آوردند.

در نشست یاد شده، یکبار دیگر به همبستگی با مردم افغانستان و پشتیبانی از کوشش های صلح آمیز بمنظور ختم جنگ و درگیری در کشور ما، تأکید بعمل آمد.

در پاسخ باین پرسش که آیا پس از کنفرانس، در امر مذاکرات صلح با مخالفان مسلح و در رأس با "طالب" ها امکان پیشرفت موجود می باشد، یکی از شرکت کننده ها اظهار داشت که باید واقعین بود و از نشست متذکره انتظارات زیادی نباید داشت. کنفرانس ها و نشست های متعددی در مورد مشکل کشور ما گشایش یافته و گفتگوهایی در مورد اوضاع کشور بعمل آمد، اما تاکنون نتیجه ملموس و قابل توجهی از آنها بنظر نمی رسد. نامبرده اضافه نمود که سعی ورزیده می شود تا شرکت کننده های کنفرانس یاد شده را باین امر متقاعد گردانیم که زمان آنست تا در عوض کلمات و جملات زیبا و دلنشین، در پرا تیک به مسایل و موارد عملی و بنیادی بپردازیم. وی همچنان ادامه داده افزود که در این مورد نمی توان از تصویب اسنادی در هماهنگی کامل، بگونه قطعی سخنی بمیان آورد.

بسیاری از دیپلمات‌های ناظر بر کارکنفرانس، اظهار داشتند که حکومت افغانستان و "طالب"ها نه تنها در گفتار، بلکه در عمل و پراتیک باید بگونه جدی به اقدامات عملی غرض آغاز مذاکرات صلح میان همدیگر متوسل گردند. در مذاکرات مسکو که چندی قبل گشایش یافت، حکومت وحدت ملی، بعوض فرستادن هیأت رسمی اش، به اعزام نماینده‌های شورای عالی صلح در کارکنفرانس متذکره اکتفا ورزید.

اما به گزارش "پیام آفتاب"، "طالب"ها به واکنش به سخنان محمد اشرف غنی در نشست ژنیو، با انتشار بیانیه‌ای اظهار داشتند که: "اشرف غنی در صحبت‌هایش ادعاً نمود که گویا تیم مذاکراتی ساخته است و با امارت اسلامی گفتگویی نماید. او پیشنهادهایی هم در مورد صلح داشت که از صلاحیتش بسیار بالا بود. موقف امارت اسلامی در مورد مذاکرات بسیار واضح است، امارت اسلامی به نمایندگی از ملت خود از هژده سال به اینسو با امریکایی‌های اشغالگری جنگند." همچنان در بیانیه از جمله می‌خوانیم که: "امارت اسلامی به نمایندگی از ملت مجاهد و قهرمان افغانستان و به مالکیت خود، برای کامیابی این جهاد مقدس با امریکایی‌های اشغالگر هم می‌جنگند و هم مذاکره می‌نمایند." در ادامه آمده است که: "طالب"ها مذاکرات با جهت بی‌اختیار و تحمیل شده بیگانگان را ضیاع وقت می‌دانند، زیرا جهت‌های بی‌اختیار توانایی تصمیمگیری را ندارند."

در پایان بیانیه آمده است: "جهان می‌داند که از یکسو امارت اسلامی بر بیش از نصف افغانستان سلطه دارد و از سوی دیگر رژیم کابل از سوی امریکایی‌ها بوجود آمده است و بر ملت مسلمان افغانستان تحمیل شده است. این رژیم نه نظام مردم افغانستان است و نه هم از ملت غیور و مجاهد این کشور نمایندگی می‌تواند." و اما رئیس جمهور غنی در سخنان خویش در ژنیو اظهار داشت که: "سه اجماع ملی در مورد صلح با "طالب"ها شکل گرفته است: حفظ اعتبار قانون اساسی، تداوم همکاری با جامعه جهانی و مالکیت افغان‌ها بر پروسه صلح." اشرف غنی در این نشست افزود که "طالب"ها باید ارتباط خود با شبکه‌های تروریستی خارجی را قطع کنند و بدانند که اصلاحات در قانون اساسی تحت شرایط خاصی امکان دارد.

تشکیل یک هیأت صلح دوازده نفری و ایجاد یک بورد مشورتی از دیگر مواردی بود که غنی به آنها اشاره نمود. در ختم کار کنفرانس، اعلامیه مشترکی تحت عنوان تأمین آینده افغانستان: صلح، خودکفایی و اتصال که شامل موارد مقدمه، صلح، اصلاحات، توسعه و نتیجه‌گیری می‌گردد، به تصویب رسید.

در مورد اعلامیه مشترک "کنفرانس ژنیو در مورد افغانستان" می‌خوانیم که: "کنفرانس ژنیو در مورد افغانستان" که از سوی جمهوری اسلامی افغانستان و سازمان ملل میزبانی شد، با حضور هیأت‌هایی از ۶۱ کشور و ۳۵ نهاد بین‌المللی و نماینده‌های جامعه مدنی، سکتور خصوصی و رسانه‌ها برگزار گردید. حکومت وحدت ملی و جامعه بین‌المللی به روزهای ۲۷ و ۲۸ ماه نوامبر سال ۲۰۱۸ در مقر سازمان ملل واقع در ژنیو برای تجدید مشارکت و همکاری‌شان برای صلح، رفاه و خودکفایی افغانستان، دیدار نمودند.

در میانه دهه تحول افغانستان (۲۰۱۵ - ۲۰۲۴)، اشتراک‌کنندگان از پیشرفت‌های صورت گرفته در راستای خودکفایی افغانستان یادآوری نموده و ما تشخیص دادند که چالش‌های جدی از جمله ناامنی، فقر و فساد هنوز پابرجا است. رفع این چالش‌ها به تسریع تلاش‌های اشتراک‌کنندگان در زمان باقیمانده از دهه تحول نیاز دارد. بهمین منظور اشتراک‌کنندگان بر تعهدشان نسبت به پاسخگویی متقابل و برآورده ساختن تعهدات مورد توافق طرفین از سوی دولت و جامعه بین‌المللی برای ایجاد محیط سیاسی، اجتماعی و اقتصادی که افغانستان را قادر به تقویت صلح، امنیت و انکشاف پایدار بسازد، دوباره تأکید نمودند. عمل نمودن حکومت بر تعهداتش کلید استمرار حمایت بین‌المللی خواهد بود.

اشتراک‌کنندگان بر لزوم تعمیق همکاری‌های منطقی در تمام ساحات بشمول عرصه‌های سیاسی، امنیتی، اقتصاد و اجتماعی به نفع کل منطقه تأکید نمودند.

پاسخگویی متقابل میان حکومت و جامعه بین‌المللی، مسیر و محتوای اصلاحات برای رسیدن به خودکفایی را تعیین می‌نماید. در این کنفرانس، اهداف قابل حصول برای سال‌های ۲۰۱۷-۲۰۱۸ مورد بررسی قرار گرفت. اشتراک‌کنندگان، پیشرفت در بسیاری از بخش‌های اصلاحات را تأیید کرده و روی این موضوع توافق نظر داشتند که هنوز نیاز است تا کارهای زیادی صورت گیرد از جمله: تقویت رشد اقتصادی همه شمول، کاهش فقر، اشتغال‌دایی، مبارزه با فساد، توانمندسازی زنان، بهبود حکومتداری، حاکمیت قانون و حقوق بشر.

در آستانه برگزاری این کنفرانس، افغانستان در مورد عملی نمودن ۶ معیار موافقت نمود: ۱- برگزاری انتخابات پارلمانی شفاف، عادلانه و معتبر؛ ۲- پیشبرد مبارزه علیه فساد اداری، یعنی اجرای احکام دستگیری که تاکنون معطل مانده است؛ ۳- اصلاح سکتور امنیت، بویژه تکمیل ثبت نام بایومتریک پرسونل پولیس؛ ۴- عملی کردن معیارهای صندوق جهانی پول؛ ۵- پیشبرد انکشاف سکتور خصوصی از طریق تصویب قوانین کلیدی از قبیل قانون استخراج معادن و قانون توزیع زمین و ۶- نهایی ساختن پلان تطبیقی برای برنامه های اولویت ملی. اشتراک کنندگان ابراز نگرانی کردند که معیارها در مورد مبارزه علیه فساد اداری و انتخابات از لحاظ عملکرد تخنیکي آن بگونه کامل تحقق نیافته و خواهان تمرکز مجدد روی این معیارهای مهم شدند.

روی دستیابی به صلح در افغانستان تمرکز تازه ای صورت گرفته است. اشتراک کنندگان به تعهد خود نسبت به پرو سه صلح تحت مالکیت افغان ها و برهبری افغان ها طوری که در پروسه کابل برای همکاری های صلح و امنیت در ماه فیروزی سال ۲۰۱۸ بمثابه فورم و واسطه اصلی تذکریافته و از آن در کنفرانس تاشکند پشتیبانی شد، تأکید ورزیده و بر آن مهر تأیید گذاشتند.

همه اشتراک کنندگان، از "طالب"ها و سایر گروه های مسلح مخالف خواستند که از این فرصت ها برای صلح، بویژه از پیشنهاد دولت برای برگزاری گفتگوهای بدون پیش شرط، استفاده بعمل آورند.

اشتراک کنندگان پذیرفتند که پایان بخشیدن به منازعات، نیاز به راه حل سیاسی دارد و بر تعهدات شان به یک پروسه صلح و آشتی ملی همه شمول برهبری و مالکیت افغان ها و با حفظ حاکمیت و تمامیت ارضی افغانستان مجدداً تأکید نمودند. صلح باید بر مبنای یک اجماع سیاسی تمام اقصاء جامعه بوده و به وحدت ملی و انسجام اجتماعی کمک کند. این راه حل سیاسی باید عدم قبول خشونت، قطع تمام روابط با تروریسم بین المللی و محافظت از حقوق بشری همه بشمول زنان، اطفال و اشخاص متعلق به اقلیت ها را در مطابقت با قانون بین المللی قسمیکه در قانون اساسی افغانستان تسجیل گردیده است، تضمین نماید. اشتراک کنندگان توافق نظر داشتند که حمایت بین المللی نقش مهمی در تداوم مصالحه سیاسی ایفا خواهد نمود.

اشتراک کنندگان بر اهمیت بنیادی مشارکت کامل و بامفهوم زنان در گفتگوهای صلح، ایجاد صلح و جلوگیری از منازعه بمثابه پیش شرطی برای صلح پایدار تأکید کردند. ابتکاراتی که باعث ترویج مشارکت زنان می شود، عامل اصلی برای رسیدن به این هدف محسوب می گردد.

همچنان اشتراک کنندگان بر مسایل صلح، دولت سازی و انکشاف بر مبنای اصلاحات، رفع منازعات و ناامنی های بر خاسته از آن تمرکز نمودند؛

در مورد همکاری در مورد رفع نیازهای اجتماعی - اقتصادی صلح نیز تصمیماتی بعمل آمد؛

بر ضرورت جلوگیری از تلفات غیر نظامیان تأکید ورزیده شد؛

از مقابله با حملات توسط گروه های وابسته به داعش نیز یادآوری گردید.

حکومت و جامعه جهانی از سازمان ملل برای میزبانی کنفرانس ژنیوا بر از قدردانی کردند، اشتراک کنندگان در انتظار نشست مقامات عالی رتبه در سال ۲۰۱۹ و نشست بین الوزرا در سال ۲۰۲۰ هستند که طی آن تعهدات آینده در مورد انکشاف دراز مدت افغانستان در پرتو دستاوردها و اجندای انکشافی افغانستان و چارچوب پاسخگویی متقابل ژنیو مورد بحث قرار خواهد گرفت.

اول ماه دسامبر سال ۲۰۱۸